

Kvalitetsvurdering af

Museerne i Fredericia

2009

Indhold

Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurderinger	3
Kvalitetsvurderingen af Museerne i Fredericia	4
Arbejdsgrundlag og formål	5
Samlinger, arkiver, bibliotek	6
Indsamling og erhvervelser	10
Undersøgelser og forskning	11
Forvaltning af den faste kulturarv	13
Konserverings- og bevaringsarbejde	14
Formidling	15
Publikum	18
Bygninger og udendørsarealer	18
Organisation og administration	21
Ledelse og personale	21
Økonomi	23
Sammenfatning og anbefalinger	24

Bilag

Udtalelse fra det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie om museets forskningspublikationer

Kulturarvsstyrelsens notat om museets digitale formidling

Fredericia Kommunes bemærkninger i forbindelse med kvalitetsvurderingen af Museerne i Fredericia

Redaktionen er afsluttet den 16. februar 2010.

Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurderinger

Kulturarvsstyrelsen udvælger hvert år ti museer til kvalitetsvurdering ud fra kriterier, der sikrer en bred repræsentation inden for de tre museums-kategorier: de kulturhistoriske, de kunsthistoriske og de naturhistoriske museer.

Kvalitetsvurderingerne er led i styrelsens tilsyn med og rådgivning af museerne. Kvalitetsvurderingerne er tillige et redskab for styrelsen til at indsamle viden om museernes forhold. Således danner kvalitetsvurderingerne grundlag for udviklingen af fælles normer og retningslinjer på centrale områder i museernes arbejde.

Kvalitetsvurderingerne er styrelsens mulighed for at orientere museernes hovedtilskudsgivere om museernes virksomhed. En kvalitetsvurdering af et museum munder ud i en rapport, hvor styrelsen redegør for museets stærke og svage sider og pointerer, hvor styrelsen mener, museets faglige niveau kan og bør styrkes.

Dialog

En kvalitetsvurdering udspiller sig som en dialog mellem styrelsen og det enkelte museum. Dialogen er koncentreret om museets faglige forpligtigelser i henhold til museumsloven. Det vil sige varetagelsen af museets ansvarsområde samt de opgaver, der knytter sig til museets samlinger: indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling. Desuden er der fokus på, hvordan museet samarbejder med andre museer, offentlige myndigheder og andre interessenter.

Processen

Styrelsen informerer museet om, at det er udpeget til kvalitetsvurdering, og aftaler en tidsplan for gennemførelsen af kvalitetsvurderingsprocessen.

Museets ledelse udfylder et spørgeskema. Styrelsen opfordrer museets bestyrelse, ledelse og medarbejdere til at genoverveje rutiner og gennemtænke, hvordan forskellige arbejdsopgaver vægtes og hænger sammen.

Museet indsender forskningspublikationer fra de seneste fire år. Forskningspublikationerne bliver vurderet af det eller de relevante faglige råd, som hører under Kulturarvsstyrelsen.

Styrelsen besøger museet og drøfter museets opgavevaretagelse og øvrige drift med museets ledelse og bestyrelse. Under besøget besigtiger styrelsen museets udstillinger, magasiner, værksteder og kontorer.

Styrelsen udarbejder en rapport, der tegner et helhedsbillede af, hvordan museet løser sine opgaver inden for institutionens rammer. Rapporten følger strukturelt spørgeskemaets opbygning. Ikke alle museets svar gengives i rapporten, men udvalgte dele af besvarelsen bliver opsummeret. Styrelsen påpeger observationer, som danner grundlag for kommentarer og anbefalinger.

På grundlag af rapporten skal museet inden for tre måneder tilkendegive, hvordan man vil følge op på rapportens anvisninger, og et år senere, hvordan opfølgningen er gennemført.

Kvalitetsvurderingsprocessen betragtes herefter for afsluttet.

Kvalitetsvurderingen af Museerne i Fredericia

Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurderinger i 2009 omfatter blandt andre Museerne i Fredericia, der ejes og drives af Fredericia Kommune.

Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurdering af Museerne i Fredericia er baseret på:

Museets besvarelse af styrelsens kvalitetsvurderingsskema med bilag, modtaget i styrelsen den 7. september 2009.

Evaluering af museets forskningspublikationer ved styrelsens Faglige Råd for Nyere Tid. Forskningsevaluering modtaget i styrelsen den 18. september.

Drøftelse af museets forhold ved et dagsmøde i Fredericia den 29. september med følgende deltagere:

Fra Museerne i Fredericia:

Museumschef Bodil Schelde-Jensen
Formand for museumsbestyrelsen, John Bech Hansen
Museumsinspektør Søren Kyed Jakobsen
Projektchef Henning Møberg

Fra Kulturarvsstyrelsen:

Fuldmægtig Thyge Moos, Museer
Konsulent Hans-Henrik Landert, Museer
Konsulent Bobo Charlotte Krabbe Magid, Museer

Under mødet blev museets udstillingslokaler, magasiner, arkiver, bibliotek, værksteder og kontorer besøgt.

Kulturarvsstyrelsen har den 16. december 2008 bedt Fredericia Kommune om en redegørelse for kommunens forventninger til museet.

Kulturarvsstyrelsen modtog Fredericia Kommunes redegørelse den 7. september 2009 (vedlagt som bilag). Ifølge redegørelsen forventer kommunen, at Museerne i Fredericia indsamler, undersøger, opbevarer, dokumenterer og formidler Fredericia Kommunes kulturhistorie for nyere tid.

Desuden forventer kommunen, at Museerne i Fredericia:

- Er en aktiv medspiller i den lokale planlægning.
- Stiller al faglig ekspertise til rådighed for den samlede kommunale opgaveløsning.
- Er en aktiv medspiller i udformning og virkeliggørelse af kommunens kultur- og fritidspolitik.
- Afsætter betydelige ressourcer til aktiv og udviklingsorienteret formidling.
- Driver en faglig vedfunderet skoletjeneste.

I Fredericia Kommunes "Vision 2012" er kulturarven indskrevet som et af fire parametre.

Arbejdsgrundlag og formål

Museerne i Fredericia er et statsanerkendt kulturhistorisk museum efter museumslovens § 15.

Museets ansvarsområde er nyere tids kulturhistorie for Fredericia Kommune. Den arkæologiske virksomhed udføres af Vejleegnens Museum efter nærmere aftale. Foruden varetagelse af kulturhistorie i bred forstand beskæftiger Museerne i Fredericia sig med integrationshistorie, fæstnings- og militærhistorie, industri- og håndværkshistorie samt landbohistorie.

Museerne i Fredericia har dermed ansvar for det kulturhistoriske museumsarbejde i et område på cirka 134 km² og en befolkning på 50.000 mennesker.

Museerne i Fredericia har desuden ansvaret for driften og vedligeholdelsen af Fredericia Vold med Landsoldatpladsen og Frederik III's Plads samt hovedparten af de historiske mindesmærker i Fredericia.

Museerne i Fredericia ejes og drives af Fredericia Kommune, der også er hovedtilskudsyder. Formand for museets bestyrelse er John Bech Hansen, der også er formand for Kultur- og Fritidsudvalget i Fredericia Kommune. Fredericia Byråds Kultur- og Fritidsudvalg er bestyrelse for Museerne i Fredericia og dermed ansvarlig for driften af museet.

Museumschef siden 1997 er Bodil Schelde-Jensen, cand. mag. i historie og middelalderarkæologi.

Museets oprettelse og placering

Fredericia Museumsforening blev oprettet i 1916, og den første museumsbygning blev taget i brug i 1930. Museet blev statsanerkendt i 1963.

Museets hovedadresse er Jernbanegade 10. Museet er centralt placeret i Fredericia by.

På hovedadressen er museet indrettet i 7 forskellige bygninger. Bygningerne er bevaret i omtrent samme skikkelse, som de havde oprindeligt, og fremstår som repræsentative eksempler på ældre tiders byggeskik på Fredericiaegnen.

Bygningerne er flyttet til Jernbanegade i perioden 1930 til 1994.

Udover hovedadressen på Jernbanegade har museet seks afdelinger i og omkring Fredericia:

Museumsgården Kringsminde, Kringsmindevej 9, 7000 Fredericia
Bunkermuseet, Nørre Voldgade, 7000 Fredericia
Vagtbygningen ved Kongens Port, Øster Voldgade 1, 7000 Fredericia
Krudttårnet, Østervold, 7000 Fredericia
Krudtmagasinet, Kastellet, 7000 Fredericia
Opsynsboligen, Mosaisk begravelsesplads, Slesvigsgade 1, 7000 Fredericia

Medlemskaber og samarbejder

Museet oplister en lang række museumsfaglige foreninger, organisationer og netværk, som museet deltager i. Desuden samarbejder museet med bl.a. Fredericia Shopping

(handelsstandsforeningen), Fredericia Turistbureau, Fredericia Erhvervsråd og Fredericia Garnison.

Museet samarbejder med alle afdelinger af Fredericia Kommunes administration, navnlig Borgmesterkontoret, Børn & Kultur, Teknik & Miljø, Social & Sundhed samt Presse & Information. Fredericia Kommunes IT-afdeling servicerer alle museets IT-opgaver. Personalet får alle relevante og nødvendige kurser, herunder særlig vejledning til vedligehold og udvikling af hjemmeside.

Engagementet i de brede kommunale opgaver kan ifølge museet være ganske omfattende i perioder, men museet vurderer, at gevinsten i det lange løb er gode samarbejdsrelationer og et særdeles stærkt netværk.

- Museet kan glæde sig over sit gode forhold til Fredericia Kommune, der også på sin side påskønner museets arbejde og betydning i lokalsamfundet. Den tætte relation ses f.eks. meget tydeligt i samarbejdet mellem museet og kommunens folkeskoler om brugen af Museumsgården Kringsminde.
- Den nære relation mellem museet og kommunen er en styrke, men den kan også i nogle sammenhænge skabe ubalance i museets prioriteringer. Det ses tydeligst i museets manglende prioritering af sin forskningsforpligtigelse, mens formidlingen af byens historie til museets brugere har en meget høj prioritet. Museet bør derfor gå i dialog med Fredericia Kommune om en afbalancering af museets fokus, så det ikke i så høj grad er formidling og "de lokale interesser," men hele museumslovens vifte af krav - til indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling - der tilgodeses.
- Det er positivt, at museet engagerer sig i relevante faglige fora. Museet bør i den forbindelse undersøge, om museets særlige fokus på integrationshistorie og fæstnings- og militærhistorie kan styrkes ved en yderligere prioritering af deltagelse i netværk, der kan kvalificere museets forskning og formidling på området.

Samlinger, arkiver, bibliotek

Generel beskrivelse af samlingerne

Museets samlinger omfatter genstande, beretninger og billeder med tilknytning til museets geografiske virkeområde, Fredericia Kommune.

Kun en lille del af samlingerne omfatter genstande fra tiden før 1650, fordi det allerede fra museets oprettelse i 1916 har været museets hovedformål at indsamle genstande fra tiden efter købstaden Fredericias grundlæggelse i 1650. Derfor stammer langt hovedparten af museets genstande fra perioden ca. 1650 til i dag.

Museets største genstande er museumsbygningerne. Alle de bygninger, der udgør Bymuseet i Jernbanegade, er flyttet til museumsområdet fra Fredericia by og omegn inden for årene 1930-94. Museets samlinger omfatter genstande inden for et bredt spektrum af kulturhistoriske emner med lokal tilknytning til Fredericiaegnen.

Blandt de væsentligste genstandsgrupper nævner museet:

Religiøse trossamfund, anslået 550 genstande

Håndværksfag og deres produkter, anslået 2.200 genstande

Genstande med tilknytning til den lokale tobaksdyrkning og -forarbejdning, anslået 550 genstande

Militærvæsen derunder fæstningsanlægget, garnisonen gennem tiderne og den tyske besættelse (1940-45), anslået 800 genstande

Civilbefolkningens vilkår under den tyske besættelse (bl.a. beskyttelse i betondækningsgrave), anslået 150 genstande

Husholdning, anslået 400 genstande

Skilderier med lokale, historiske motiver, anslået 2300 genstande

Integration, anslået 10 genstande

Østjysk landbokultur, anslået 300 genstande

Brandslukning, anslået 100 genstande

Personlige genstande (bl.a. beklædning), anslået 900 genstande

Fritidsliv (bl.a. legetøj og souvenirs), anslået 950 genstande

Havnen, anslået 150 genstande

Museet anfører selv, at arbejdet med samlingerne kunne intensiveres og øges til gavn for både forskningen og formidlingen.

- En kritisk gennemgang af samlingerne (og en eventuelt efterfølgende udskillelse eller kassation) kan fremme en mere optimal tilrettelæggelse af arbejdet med digital registrering af genstande og efterfølgende indberetning til Museernes Samlinger samt en mere optimal udnyttelse af museets ressourcer.

Samlingernes repræsentativitet

Museets indsamling har siden museets etablering været fokuseret på tiden efter Fredericias grundlæggelse i 1650. Derfor har museet gennem en længere periode overvejet en udskillelse (evt. deponering) af de af museets genstande, som vedrører tiden før 1650 – mest oplagt til Vejle Museum, der har det arkæologiske ansvar i kommunen.

Med undtagelse af kategorien “integration” vurderer museet, at genstandene i de øvrige kategorier giver et rimeligt alsidigt og repræsentativt billede af Fredericiaegnen. Der er endvidere ifølge museet kun meget få emner, der er svagt dokumenteret i samlingerne.

Museet peger derudover selv på, at selvom tilsynet med fæstningsanlægget er en del af museets ansvarsområde, og museet af den grund beskæftiger sig meget med fæstningens historie, så er der i museets samlinger visse mangler på elementære effekter til belysning af militære hændelser.

Museet er ligeledes i besiddelse af meget få genstande, der belyser historien om Fristaden Fredericia, da der ifølge museet ikke eksisterer kendte genstande fra 16- og 1700-tallets flygtninge og asylsøgere.

- Ved kulturarvsstyrelsens besøg i museets magasiner fremgik det, at der i samlingen er genstandstyper i talrige eksemplarer – eksempelvis cirka 10 brandsprøjter. Museet bør overveje den kulturhistoriske værdi af at eje, opbevare og ikke mindst *bevare* så mange eksemplarer på genstande, der tillige findes tilsvarende på andre museer. Styrelsen gør opmærksom på, at museumsloven giver mulighed for at udskille genstande fra samlingen.
- Museet bør derfor gennemgå hele samlingen med henblik på kassation/udskillelse af genstande, som museet selv, eller eventuelt andre kulturhistoriske museer, allerede

har i rigt mål. Kassation eller udskillelse foretages efter de gældende regler. Museet har mulighed for at søge puljemidler i Kulturarvsstyrelsen til en sådan samlingsgennemgang. Den kritiske gennemgang af museets samlinger og efterfølgende udskillelse/kassation, vil reducere udgifterne til magasinering og forbedre magasineringsforholdene for samlingerne som helhed.

Samlingernes modtagelse, registrering og magasinering

Museet oplyser, at der ved modtagelse af nye museumsgenstande udfyldes en såkaldt "indkomstseddel."

Genstandene registreres under museumssager, der er navngivet efter emnegrupper i "Saglig registrant for kulturhistoriske museer" (den grønne registrant). Med denne inddeling som basis tildeles genstanden dens endelige museumsnummer i en af de lokale underkategorier, som museet selv har oprettet. Den endelige indførelse af data via rubrikkerne i REGIN's registreringssystem udføres hurtigst muligt derefter. Når genstanden er beskrevet og registreret samt fotograferet, anbringes den på det sted i et af museets magasiner, hvor denne type museumsgenstand har sin plads.

Museet udleverer ikke kvittering ved modtagelse af genstande.

Genstande, der indleveres til bedømmelse eller i forbindelse med en forespørgsel, forsynes omgående med tydelig midlertidig mærkning med ejerens navn, adresse og telefonnummer. Hvis ejeren ønsker det, udfærdiges en kvittering, hvor den videre procedure, afhentningstidspunkt og yderligere aftaler er nedskrevet.

- Museet har godt styr på genstandsregistreringen. Museet skal dog være opmærksomt på at sikre sig en kvittering for, at en genstand overgår til at være museets ejendom. Samtidig skal museet oplyse giver om, at hans/hendes navn nu vil fremgå af museets registrering.

Nummersystemer

Siden museets oprettelse i 1916 har der været anvendt flere forskellige registreringssystemer.

I forbindelse med overgangen til REGIN fandt museet det hensigtsmæssigt igen at ændre nummereringen af museumsgenstandene, så det nu følger REGIN's anvisning med angivelse af museumsgenstand.

Registrerede, nummererede og uregistrerede genstande i samlingen

Ifølge museets eget skøn er 75 procent af museets genstande fuldt katalogiserede/registrerede, 23 procent af genstandene er kun tildelt nummer og placering og 2 procent af genstandene er endnu ikke nummereret eller dokumenteret.

Museet oplyser, at selvom man på museet udviser tilbageholdenhed med hensyn til modtagelse af museumsgenstande, så har museet gennem en lang årrække måttet konstatere, at tilgangen af nye museumsgenstande overstiger muligheden for en fuldstændig færdigregistrering af de indkomne genstande. Museet har derfor et efterslæb, der også involverer en mere grundig registrering af museumsgenstande, som er indgået på museet for adskillige år siden, men som fortsat kun er nødtørftigt og mangelfuldt registreret.

Museet oplyser, at eftersløbet til opgradering/digitalisering af registrering og dokumentering kan være afsluttet inden udgangen af 2015, som det også er aftalt med Kulturarvsstyrelsen.

- Museet har i maj 2008 oplyst til Kulturarvsstyrelsen, at museets samlinger består af 40.000 registrerede genstande, hvoraf 13.000 genstande er digitalt registrerede. Alligevel viser en sammentælling af museets egen angivelse af fordelingen mellem genstande i de oven for nævnte tematiske kategorier, at museets samling omfatter færre end 10.000 genstande inden for “de væsentligste genstandsgrupper.” Museet bør derfor hurtigst muligt skaffe sig et bedre overblik over sine samlinger.
- Kulturarvsstyrelsen kan ved opslag i REGIN konstatere, at cirka 13.000 genstande er digitalt registrerede, mens kun cirka 1.000 er publicerede i Museernes Samlinger. Kulturarvsstyrelsens gør opmærksom på kravet om fuld registrering af museets samlinger samt at de registrerede genstande skal publiceres i Museernes Samlinger. Museet bør afsætte de nødvendige ressourcer til digital registrering af alle museets genstande og publicere dem til Museernes Samlinger senest ved udgangen af 2015.
- Museet skal kun helt undtagelsesvist optage nye genstande i samlingen, der ikke er et resultat af museets aktive indsamling.

Klausulerede genstande

Museet har inden for de seneste ti år deponeret en omfattende samling arkivalier på Lokalhistorisk Arkiv. Disse er ifølge museet omfattet af gældende regler for klausulering.

Deponeringer og udlån til andre museer, institutioner eller private

Museet oplyser, at man ved udlån eller deponering af genstande udfærdiger en udførlig liste over samtlige omhandlede genstande (evt. ledsaget af en beskrivelse eller udskrift af registreringsteksten i REGIN) med angivelse af værdi, udlåns- og deponeringsperiode samt krav til opbevaring og evt. erstatning samt regler for istandsættelse og reparation i tilfælde af opståede skader. Den skriftlige aftale underskrives af begge de involverede parter.

Udlån forekommer ifølge museet kun sjældent – i gennemsnit max fem gange årligt – og sker da kun for korte perioder (som regel kun i få uger).

Deposita og indlån fra andre museer, institutioner eller private

Med undtagelse af et mindre antal næsten permanente deponeringer af især militære (fra f.eks. Tøjhusmuseet) og religiøse (fra f.eks. byens kirker) genstande har museet kun indlån fra museer, institutioner og private i begrænset omfang og kun for kortere perioder.

Arkiver

Lokalhistorisk Arkiv for Fredericia og Omegn er en selvejende institution med egen bestyrelse og kommunalt ansatte medarbejdere, der referer til museets leder. Museet ønsker, at arkivet fortsat “skal være en del af museet” – også efter en eventuel fusion.

Bibliotek

Museets bibliotek rummer en betydelig samling af fagbøger, tidsskrifter og artikler.

Samlingen omfatter faglitteratur, som er relevant for museets samlinger og antikvariske virkeområde, og den er opstillet i dels en almen kulturhistorisk, dels en lokalhistorisk afdeling.

- Museet bør være opmærksomt på, at museumsloven ikke stiller krav om, at et museum skal have sit eget bibliotek. Derfor skal ressourceforbruget hertil afstemmes med museets varetagelse af de basale forventninger til opfyldelse af museumslovens krav.

Indsamling og erhvervelser

Generel beskrivelse af museets accession

Museets angiver selv, at langt hovedparten af museets indsamling foregår som såkaldt "passiv indsamling," hvor f.eks. kommunens borgere uopfordret henvender sig med effekter, som gratis tilbydes museet, og som museet derefter optager i samlingen.

Ud fra en kritisk vurdering skønner museets faglige personale, om de tilbudte genstande er af interesse, idet man foruden genstandens fysiske tilstand nøje vurderer, om den opfylder museets krav om en ledsagende udførlig dokumentation, så genstanden kan siges at falde inden for museets geografiske og faglige virkeområder. Navnlig genstande inden for de oven for nævnte "væsentligste genstandsgrupper" prioriteres ifølge museet ved den indledende bedømmelse af de tilbudte effekter.

Museet angiver, at pladsmæssige og økonomiske årsager begrænser museets "aktive indsamling" til nogle ganske få effekter årligt. Den aktive indsamling foregår mest med udgangspunkt i udbud på auktioner, hvor især sølvtøj udført af Fredericia-mestre samt skilderier med lokalhistoriske motiver har interesse.

Museet oplyser, at der i løbet af de sidste fire år er indkøbt genstande fra Cohrs sølvvareproduktion. Af "væsentlige genstande eller kunstværker" er bl.a. indsamlet: En bedepult fra det nedlagte Sct. Joseph Hospital (trossamfundenes historie), malerier med topografiske motiver (landskabets og byens forandring), genstande fra en række industrivirksomheder, blandt andet det nu lukkede Kemira GrowHow (industrihistorie) samt genstande fra Fredericia Telegrafstation (byens historie som trafik- og kommunikationsknudepunkt).

I de senere år er der mellem de statsanerkendte museer i det tidligere Vejle Amt udviklet et samarbejde om indsamling, hvilket differentierer genstandsgrupperne de enkelte museer imellem. Det har ifølge museet givet en klarhed over indsamlingen, der nu foretages mere systematisk. Museet erkender, at der ofte ikke er nok ressourcer til at gennemføre indsamlingskampagner, eksempelvis på integrationsområdet.

Museet har vedlagt sin nedskrevne indsamlingspolitik, der beskriver museets "aktive indsamling" af genstande mm.

- Museet skal stoppe tilgangen af genstande, der ikke er et resultat af den aktive indsamlingspolitik. Museets indsamling skal tage udgangspunkt i museets ansvarsområde og være styret af museets forsknings- og indsamlingsplan og af museets fastlagte dokumentationspolitik. Det er derfor ikke tilfredsstillende, at langt hovedparten af museets indsamling foregår som såkaldt "passiv indsamling," hvor f.eks. kommunens borgere uopfordret henvender sig med effekter, som gratis tilbydes museet. Dette bør kun ske helt undtagelsesvist.

- Museet skal efterleve sin nedskrevne indsamlingspolitik, der netop lægger vægt på den aktive indsamling i forbindelse med undersøgelser og forskning. Museets forskningsplan kan f.eks. fremgå af museets 4-årige arbejdsplan, der skal indeholde en redegørelse for valg af projekter i perioden.
- Efterhånden som Kulturarvsstyrelsens database "Museernes Samlinger" udbygges, bliver der adgang til et overblik den samlede bestand af genstande på de statslige og statsanerkendte museer. Forinden må museerne på anden måde skaffe sig et regionalt overblik over bestanden og mulige dublinger.

Benyttelse af museets samlinger i forskningsmæssig sammenhæng

Med mellemrum anvendes museets samlinger i forskningsammenhæng. Det har været i forbindelse med undersøgelser af sølvvareproduktion i Danmark, udarbejdelse af publikationer om kirkerne i Fredericia, integrationsforskning og forskning i forsvarsanlæg.

Museet oplyser, at man gerne stiller sine samlinger til rådighed for seriøs forskning inden for relevante kulturhistoriske emner. Museet foretrækker, at forskere – efter nærmere forudgående aftale – opsøger museet og foretager sine undersøgelser der, hvor museet i rimelig grad kan stille kompetent personale til rådighed som bistand for forskeren. Mindre effekter (f.eks. bøger eller billeder) kan i nogen udstrækning sendes til forskeren mod at denne indgår på de betingelser, der praktiseres ved udlån/deponering af genstande fra museets samlinger.

Det eksterne forskningstræk på museets samlinger finder kun sted i et begrænset omfang, og volder ifølge museet ingen problemer.

- Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet husker forskere og studerende på de centrale kulturarvsregistre, der er tilgængelige på Internettet. Et væsentligt motiv for at digitalisere kulturarven er netop, at skabe let og hurtig tilgængelighed for alle brugere.
- Museet skal stille sine samlinger til rådighed for forskningen uden at sætte unødige begrænsninger på brugen.

Undersøgelser og forskning

Hovedlinjerne i museets dokumentations- og undersøgelsesvirksomhed

Museet angiver følgende emner for sin dokumentations- og undersøgelsesvirksomhed:

Fæstningshistorie (studier på Rigsarkivet)

Integrationshistorie (studier på Lokalhistorisk Arkiv)

Industrihistorie (registrering af industrianlæg (fotodokumentation), interviews, indsamling af genstande og arkivalier)

Østjysk landbokultur (indsamling af genstande, interviews, udredning af gårdhistorie om Kringsminde)

Haveby og handelsgartnerier (interviews og kildestudier).

Undersøgelserne er ifølge museet ofte en kombination af kildestudier, interviews og besigtigelser, og der er ofte tale om et arbejde, der fører til en udstilling, et arrangement, et foredrag eller et oplæg. Kun i meget begrænset omfang er der tale om undersøgelser og forskning, der ikke har et umiddelbart formidlingsmæssigt afsæt og mål.

I det lange perspektiv oparbejder det fastansatte personale ifølge museet en kolossal viden om de pågældende emner, der, ifølge museet, i videre omfang kunne bearbejdes videnskabeligt, hvis ressourcerne var tilstrækkelige hertil.

Gennemførte projekter

Museet har gennemført en række undersøgelses- og forskningsprojekter i de seneste fire kalenderår:

Fæstningens historie. Publiceret i artikelform

Kringsmindes udvikling. Endnu ikke publiceret

Kirkegårdene. Publiceret

Kysten omkring Fredericia, publiceret

Havebyen. Uafsluttet

Handelsgartnerier på Fredericiaegnen. Uafsluttet

Kemira GrowHow. Uafsluttet

Voss. Uafsluttet

Egne forskningspublikationer

Ifølge museet er det meget vanskeligt for det faste personale at afsætte tid i dagligdagen til forskning. Derfor er publicering af forskningspublikationer begrænset.

Museet har til gengæld fremsendt en liste over en række formidlingspublikationer, der er gengivet i forskningsvurderingen fra Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie sidst i denne rapport.

- Den sagkyndige bedømmelse af museets publikationer viser, at omfanget af museets publikationer er på et rimeligt niveau set i forhold til museets bemanning. Det er dog fælles for publikationerne, at de er berettende i deres stil, er uden deciderede problemstillinger, og at de mere eller mindre eksplicit går uden om diskussioner. Alle artikler på nær én er uden noteapparat. Bedømmelsen viser desuden, at selvom emnet for alle publikationerne er byen Fredericia, og de alle er publiceret lokalt, så forholder ingen af publikationerne sig til museets samlinger. Den sagkyndige bedømmelse konkluderer, at publikationerne overvejende er formidlingspublikationer snarere end forskningspublikationer. Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie savner en mere problemorienteret tilgang, et større geografisk udsyn og større faglig perspektivering.
- Forskningsvurderingen af museets publikationer fra de sidste fem år understøtter billedet af et museum, der ikke har prioriteret ressourcer til egentlig forskning. Museet skal derfor prioritere sin forskningsforpligtelse højere, end det hidtil er sket. Museet kunne i den forbindelse overveje at skære ned på omfanget af særudstillinger og i stedet bruge flere ressourcer på at kvalificere den forskning, der ligger til grund for formidlingen. Museet bør desuden udarbejde en sammenhængende forskningsplan, der forholder sig til ansvarsområdet og museets ressourcer.

Rådets udtalelse er vedlagt som særskilt bilag

Deltagelse i konferencer, kongresser m.v.

Museerne i Fredericia prioriterer at deltage i nationale museumsfaglige konferencer, møder og seminarer. Museet er flittige deltagere i møder og konferencer om museets

ansvarsområder f.eks. fæstningsbyernes årsmøde, Fæstningsbynetværket, Nordisk Parkkonference, migrationspuljemøder, seminarer om Svenskekrigene mv. Museet har deltaget i enkelte internationale konferencer i f.eks. Norge og England.

Netværk og andet samarbejde

Museet oplyser, det har deltaget i relevante netværk om fæstningshistorie, integrationshistorie, udvikling af terminologi for registrering af tekstiler og center for museumsundervisning. Ofte er der tale om deltagelse i eller medlemskab af netværk, kongresser eller seminarer, der ikke afføder forskningsmæssige konkrete resultater, men som dog ifølge museet bidrager væsentligt til personalets faglige orientering.

Forvaltning af den faste kulturarv

Aktiviteter i rådgivnings- og forvaltningsmæssig sammenhæng

Museet har gennem en årrække haft et løbende samarbejde med afdelingen for Plan & Miljø, Teknisk Forvaltning under Fredericia Kommune (se afsnittet om kapitel 8-arbejde).

Drift og vedligehold af Fredericia Vold løses med bistand fra både planlæggere og Fredericia Kommunes entreprenøraftdeling.

Kapitel 8-arbejde

Museet modtager løbende og systematisk kapitel 8-sager fra Teknisk Forvaltning.

Når der i Plan & Miljø's opgaver indgår spørgsmål om f.eks. bevaring af ældre bygninger m.m., tages museet med på råd, og indstillinger fra museet har ifølge museet i adskillige tilfælde haft indflydelse på både de administrative og politiske beslutninger, der er taget. Det samme er ifølge museet tilfældet, når det drejer sig om behandling af lokalplanforslag.

Museet er i de seneste fire år gennemsnitligt behandlet ca. 500 bygge- og anlægssager per år, hvoraf ca. 50 har resulteret i besigtigelser og nærmere undersøgelser og ca. 10 i mere eller mindre fyldige kommentarer. På samme måde har museet i gennemsnit fået behandlet 10-15 lokalplanforslag årligt, hvoraf ca. halvdelen har medført besigtigelser og undersøgelser samt efterfølgende kommentarer. Hvor disse sager har lagt op til forhistoriske, arkæologiske undersøgelser, er sagerne blevet vurderet i samarbejde med Vejle Museum.

Kulturmiljø

Museet har været repræsenteret i det kulturmiljøråd, der indtil for få år siden eksisterede inden for det tidligere Vejle Amt.

Spørgsmål om kulturmiljøer inden for museets geografiske virkeområde har ifølge museet i en række tilfælde været drøftet med Plan & Miljø i Fredericia Kommune.

- Museerne i Fredericia bør glæde sig over det gode samarbejde med Fredericia Kommune om den faste kulturarv. Kommunen anerkender og efterspørger tydeligt museets viden og kompetence om bevaring af ældre bygninger og bygge- og anlægssager.

Konserverings- og bevaringsarbejde

Samlingernes bevaringstilstand

Bevaringstilstanden for museets samlinger er ifølge museet temmelig uensartet. De genstande, museet vurderer til at være mest sarte, er ifølge museet anbragt på en sådan måde, at deres bevaringstilstand er tilfredsstillende.

Bevaringsarbejde

Af ressourcemæssige grunde (tids- og mandskabsmangel) kan museet efter eget udsagn ikke praktisere en systematisk og nøje tilrettelagt gennemgang af sine samlinger.

I forbindelse med museets daglige opgaver (f.eks. placering af nye museumsgenstande eller udtagning til særudstillinger) holdes der dog øje med samlingernes bevaringstilstand - herunder angreb fra skadedyr. Museet noterer, hvilke genstande, der har behov for konservering, og efter aftale med Konserveringscentret i Vejle sendes genstandene til behandling dér i henhold til den årlige kvote, som museet er tildelt for konserveringsopgaver.

Museet har sit eget værksted med gængs håndværktøj, men intet specialudstyr beregnet til gennemførelse af særlige konserveringsopgaver. Derfor udføres mindre og elementære vedligeholdelses- og istandsættelsesopgaver, der kan klares på kort tid og med almindelig håndværkersnilde.

Magasineringsprincipper

Museet oplyser, at man så vidt muligt hensyn til genstandenes robusthed henholdsvis skrøbelighed set i forhold til magasinernes tilstand (sikkerhed mod tyveri og hærværk samt opbevaring i fysisk tætte lokaler med den rette luftfugtighed).

Desuden indgår de enkelte museumsgenstandes værdi samt hyppigheden af deres anvendelse til forskning, udstillingsformål samt andre former for formidling, herunder besvarelse af forespørgsler, i vurderingen af den mest optimale placering.

Museet råder over cirka 1260 m² magasinplads. Magasinerne ligger meget spredt i forhold til hinanden, og museet arbejder for tiden med planer om en mere rationel udnyttelse af magasin-kapaciteten, hvilket indebærer en del omrokeringer i samlingerne.

- Konservering af genstande bør finde sted på Konserveringscentret i Vejle, da museet ikke selv har de fornødne lokaler, medarbejdere eller udstyret til at løfte denne opgave.
- Selvom Museerne i Fredericia tager hensyn til genstandenes robusthed ved indplacering i museets forskellige magasiner, så er magasinforholdene ikke helt tilfredsstillende. De magasinforhold museet benytter sig af på Fællesmagasinet i Lysholt ved Vejle er dog af meget høj standard. I forbindelse med en eventuel fusion med Middelfart Museum og Museerne på Vestfyn bør man sigte efter en samlet magasinløsning og i den forbindelse gennemgå alle tre museers samlinger med henblik på kassation/udskillelse af genstande, som museerne selv, eller eventuelt andre kulturhistoriske museer, allerede har i rigt mål.

- Den kritiske gennemgang af museets samlinger og efterfølgende udskillelse/kassation, vil reducere udgifter til magasinering og forbedre magasineringsforholdene for samlingerne som helhed.

Formidling

Formål og strategi

Museets overordnede målsætning på formidlingsområdet er: At borgere og gæster har en nem adgang til at danne sig et overblik over byens historie; at formidlingen er fremadrettet og vedkommende; at den kan bruges i en dialog mellem borgere og beslutningstagere; og at borgerne inddrages i formidlingen; og at den sker alle de steder i Fredericia Kommune, hvor det er muligt.

Formidling for særlige grupper

Museerne i Fredericia har en ganske omfattende skoletjeneste, der varetager undervisning fast 2-3 dage om ugen, ofte fire dage ugentligt. Undervisningen er praktisk orienteret og indeholder dramapædagogiske træk. Skoletjenesten afholder lærerkurser, der forbereder lærerne på inddragelse i undervisningen samt giver lærerne praktiske færdigheder. Undervisningen varetages af museets egne undervisere. Der er afsat fast 2 årsværk til skoletjenesten, men museet råder over yderligere to ansatte, der beskæftiges i skoletjenesten efter behov.

Alle museets undervisningsmaterialer er tilgængelige på nettet.

Museet samarbejder med jævne mellemrum med etniske grupper om specialarrangementer. Museet er aktuelt involveret i et projekt med Fredericia Kommunes integrationskonsulent om at etablere et fortælleforum for forskellige etniske grupper om traditioner. Projektet er tænkt som et forarbejde til en større undersøgelse af integration via traditioner.

Museet samarbejder med kommunens ældrecentre om byvandring for kørestolsbrugere. Der er desuden gennemført et undervisningsforløb i socialpsykiatrien. Museet har en særlig strategi for erhvervslivet.

- Kulturarvsstyrelsen vurderer, at museet har en usædvanligt velfungerende skoletjeneste. Skoletjenesten tilbyder bl.a. en forbilledlig formidling af kulturarven til børn og unge på Kringsminde, Fredericia Kommunes museumsgård.
- Museet bør overveje at udvide sine formidlingstilbud med egentlige undervisningstilbud målrettet ungdomsuddannelserne. For at være relevante bør tilbuddene tilrettelægges i overensstemmelse med læseplaner og læringsmål på de forskellige klassetrin. Styrelsen opfordrer til, at museet indleder en dialog med gymnasiet og erhvervsskolerne om dette.

Basisudstillinger

Museets nuværende basisudstillinger åbnede i juli 2000. Her vises i grove træk Fredericias historie fra fristad og avlsbrugerby til moderne industriby.

Principperne for tekstningen er toledet: Dels en grundig informativ tekst, der skaber overblik over Fredericias historie, dels et resumé, der giver den ikke læselystne gæst et overblik over byens historie. Teksterne er oversat til tysk og engelsk.

Basisudstillingerne gennemgås ifølge museet hver januar måned af museumsinspektør og museumschef med henblik på korrektioner.

Særudstillinger

Hvert år produceres et antal særudstillinger. Museet har tradition for at tilgodese familier og har konkurrencer, skattejagter osv. i forbindelse med udstillinger. En tilbagevendende praksis er samarbejde med Middelfart Museum om særudstillinger.

Museet har udarbejdet en liste over særudstillinger for perioden 2005-08 med angivelse af titler, emner og år. Det fremgår af listen, at museet i perioden har vist 19 særudstillinger. De fleste var produceret af museet selv. 13 af udstillingerne var tydeligt relateret til museets ansvarsområde: Integrationshistorie, fæstnings- og militærhistorie, industri- og håndværkshistorie samt landbohistorie.

Anden formidling

Museet har i 2008 gennemført:

- 5 "historioteker" (uformelle foredragsaftener med borgerinddragelse)
- 8 særlige arrangementer på Bymuseet og i Kongens Port
- 7 forskellige arrangementer på museumsgården Kringsminde
- 9 arrangementer på Volden
- 3 foredrag
- 11 byvandring mm.

Formidlingspublikationer

Museet udgiver løbende formidlingspublikationer/foldere om byen, voldanlægget, museumshaven m.v. og i forbindelse med udstillinger. Med mellemrum udgiver museet også formidlingspublikationer om større og bredere emner f.eks. om kombinationen af kulturhistorie og naturhistorie.

Museet udgiver årbogen Fredericiabogen, der formidler museets egne undersøgelser og forskning. Desuden udgiver museet et nyhedsbrev i papirform om Fredericia Vold.

Formidling på internettet

Museets hjemmeside er en del af kommunens hjemmeside, og den er derfor underlagt de regler for hjemmesider, som gælder for Fredericia Kommune. Fredericia Kommune har læsemaskiner tilknyttet hjemmesiden. Hjemmesiden følger reglerne for offentlige hjemmesiders og netsteders tilgængelighed, og man har i en årrække har deltaget i IT- og Telestyrelsens projekt "Bedst på Nettet" med gode resultater.

Museets formidling på internettet er koncentreret om museets "kerneemner." Basisudstillingerne og særudstillingerne præsenteres på hjemmesiden, men museet ser det ikke som en afløsning for selve udstillingerne, da ikke al tekst- og billedmateriale lægges ind. Museet har to udstillinger, der udelukkende kan opleves på nettet. Museet har en strategi om at udvikle en børneklub med en stærk profil på hjemmesiden.

I 2008 havde hjemmesiden ifølge museet 7.807 unikke brugere. Siden giver mulighed for, at man kan kontakte museet på mail. En fastansat medarbejder opdaterer hjemmesiden mindst én gang om ugen.

Udvikling af museets formidling

Museet drøfter kontinuerligt mulighederne for at aktualisere kulturhistorien på nye måder, ikke bare i udstillinger og aktiviteter, men også via IT og undervisning.

Et stort indsatsområde for museet i de kommende år bliver at få kulturhistorien sat i spil på sundheds-, ældre- og ungeområdet. I museets skoletjeneste har man i de senere år satset meget på udvikling af undervisningen hen imod en mere aktiv og inddragende undervisning. Det gøres blandt andet med inddragelse af dramakonsulent.

Museet får jævnligt henvendelser fra borgere med forslag til nye arrangementer eller emner. Det afstedkommer jævnligt nye tiltag.

PR-virksomhed og markedsføring

Museet har et tæt samarbejde med Fredericia Kommunes kommunikationsafdeling, der bistår museet med PR-strategier ved større arrangementer. Alle arrangementer og nyheder beskrives i pressemeddelelser, der udsendes bredt i regionen. Med jævne mellemrum bringer tv, radio og internet indlæg om museets aktiviteter.

Museet har en fast mødepraksis med Fredericia Dagblad, der ofte bringer nyheder om museet og dets aktiviteter, ligesom museet samarbejder med de husstandsomdelte gratisaviser.

- Det er flot, at museet har mange udadrettede aktiviteter, hvor f.eks. byen og Volden danner rammen om byvandring. På den måde bringes museets virke uden for murene og ud i byrummet.
- Museets basisudstillinger afspejler ansvarsområdet. De præsenterer sig fint, men er traditionelt opbygget med tableauer og montrer.
- Museets særudstillingsvirksomhed er meget omfattende med cirka fem særudstillinger om året. Museet bør overveje at prioritere ressourcerne på færre udstillinger, der er tættere knyttet til museets ansvarsområde, og det der er helt særligt for Fredericia: Fæstningen og Fristaden. Færre særudstillinger vil også give museet mulighed for at bruge flere ressourcer på at kvalificere den forskning, der ligger til grund for formidlingen.
- Kulturarvsstyrelsens vurdering af museets formidling på internettet er vedlagt kvalitetsvurderingen som et særskilt bilag. Af vurderingen fremgår blandt andet, at museet bør skærpe sin profil på hjemmesiden og lade "Museerne i Fredericia" være den gennemgående overskrift.
- I forhold til PR og synlighed bør museet være opmærksom på, at museets hjemmeside må regnes for et af de vigtigste markedsførings-redskaber.

Kulturarvsstyrelsens vurdering af museets formidling på internettet er vedlagt kvalitetsvurderingen som et særskilt bilag.

Publikum

Særlige aktiviteter for foreninger m.v.

Medlemmer af Fredericia Museums Venner tilbydes med mellemrum særlige arrangementer, ligesom de har gratis adgang til alle udstillinger. Medlemmer af Historisk Samfund for Østjylland, FDM, indehavere af DK-pas, Foreningen af danske turistchefer, Turistførerforeningen, Naturfredningsforeningen har gratis adgang til udstillingerne eller nedsat billetpris.

Kiosk og café

Museet har kun tilbud om drikke- og fødevarer ved særlige arrangementer eller i forbindelse med særudstillinger.

Åbningstid og besøgstal

Bymuseet har følgende åbningstider:

Januar lukket

Februar - 15. juni: tirsdag-søndag kl. 12-16

15. juni til 15. august: alle dage kl. 12-16

15. august til 1. januar: tirsdag kl. 12-16.

Bymuseets samlede antal åbningstimer er 1.844 per år.

De forskellige særudstillingshuse har åbent onsdag, lørdag og søndag, når der vises særudstillinger. Fra 15. juni til 15. august er alle særudstillingshusene åbne onsdag, lørdag og søndag kl. 12-16.

Museet havde 12.167 besøgende i 2008. Det er 13,6 procent færre end i 2007, hvor 14.087 besøgte museet ifølge Danmarks Statistik. I samme år er antallet af besøgende børn og unge under 18 år faldet svagt fra 1.550 til 1.497.

Hvert fjerde år udarbejder Kultur- og Fritidsudvalget en kultur- og fritidspolitik for Fredericia Kommune. I den forbindelse interviewes en lang række borgere om deres holdninger og forventninger til kulturtilbuddene, herunder de museale.

- Museet gør en stor indsats for at tiltrække besøgende via en lang række forskellige aktiviteter. Mange af aktiviteterne foregår uden for museet og involverer andre grupper end de typiske museumsbrugere. Som nævnt har museet en meget velfungerende skoletjeneste.
- Museets åbningstider er mest velegnede for pensionister og skolebesøg. Når resultaterne af den nationale brugerundersøgelse foreligger i foråret 2010, bør museet kigge efter mulige barrierer mellem museet og brugerne, og om muligt gøre noget ved det.

Bygninger og udendørsarealer

Generel beskrivelse af bygningerne

Bymuseet består af 8 bygninger, der alle stammer fra Fredericia og Omegn. Bygningernes alder er varierende, de ældste dele er fra 1700-årene, de yngste fra begyndelsen af

1900-årene. Bygningerne er dels bindingsværkshuse, dels træhuse herunder en åben to-bakslade.

Derudover har museet seks afdelinger i og omkring Fredericia, bl.a. Museumsgården Kringsminde opført i midten af 1800-årene, Bunkermuseet og Opsynsboligen ved Mosaisk begravelsesplads.

Ejerforhold

Fredericia kommune ejer alle de bygninger, som anvendes til museumsformål.

Vedligeholdelsesforpligtelser

Fredericia Kommune har desuden vedligeholdelsespligten på bygninger med den aftale, at museet selv foretager og finansierer den indvendige vedligeholdelse, mens Fredericia Kommunes ejendomsadministration varetager og finansierer den udvendige vedligeholdelse.

Lokaleforhold

Museet råder i alt over 2.670 kvadratmeter. Fordelingen fremgår nedenfor.

	Areal i m ²	Er der klimastyring (ja/nej)?	Er der lysafskærmning (ja/nej)?
Basisudstillinger	<i>Ca. 660 m²</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>
Særudstillinger	<i>Ca. 250 m²</i>	<i>Nej</i>	<i>Nej</i>
Værksteder og laboratorier	<i>Ca. 110 m²</i>	<i>Nej</i>	<i>Nej</i>
Magasiner	<i>Ca. 1260 m²</i>	<i>Ja, visse steder</i>	<i>Nej</i>
Kontorer	<i>Ca. 195 m²</i>	<i>Besvares ikke</i>	<i>Besvares ikke</i>
Velfærdslokaler	<i>Ca. 150 m²</i>	<i>Besvares ikke</i>	<i>Besvares ikke</i>
Café og museumsbutik/kiosk	<i>Ca. 25 m²</i>	<i>Besvares ikke</i>	<i>Besvares ikke</i>
Lager og garager	<i>Ca. 20 m²</i>	<i>Besvares ikke</i>	<i>Besvares ikke</i>

Museet finder generelt lokaleforholdene tilfredsstillende, men man er opmærksom på bygningernes begrænsninger mht. klimastyring, belysning, adgangsforhold og rummenes størrelser.

Museets magasiner ligger meget spredt i forhold til hinanden. Udnyttelsesgraden i samtlige museets magasiner er så høj, at det i de senere år har været nødvendigt for museet også at inddrage et stort udstillingslokale til midlertidigt magasin. Museet arbejder for tiden med planer om en mere rationel udnyttelse af magasin-kapaciteten, hvilket indebærer en del omrokeringer i samlingerne.

- Museets bygninger afspejler hver især et stykke lokal kulturhistorie. Arrangementer på især Bymuseet, Bunkermuseet og Museumsgården Kringsminde får derfor en ekstra dimension på grund af omgivelserne. Som udstillingssteder og

administrationskontorer er de gamle bygninger derimod ikke velegnede. De er opført til andre formål, og det gør det vanskeligt at skabe moderne udstillinger, tidssvarende arbejdsmiljø og rationel drift. Dertil kommer vanskelige adgangsforhold for handicappede. Museet bør derfor overveje, om driften og vedligeholdelsen af en meget stor og i mange tilfælde nedslidt bygningsmasse står mål med indsatsen.

- Det er ikke tilfredsstillende, at ikke alle magasiner har klimastyring og lysafskærmning.
- I forbindelse med en eventuel fusion med Middelfart Museum og Museerne på Vestfyn bør man undersøge, hvordan der kan skabes en samlet løsning, der giver tidssvarende forhold for både administration, magasiner og udstillinger. Hvis planerne om etablering af et fæstningscenter på et tidspunkt realiseres, bør det undersøges, om et nyt fusioneret museum kunne få administration og udstillinger her.

Sikring

Tyverisikring:

Museumsbygningernes meget forskellige placering, opbygning, indretning og udnyttelse afspejler sig ligeledes i bygningernes ydre skal. Selv om vinduer, porte, døre m.m. er forskellige, har de ifølge museet alle steder en standard, der forener forsvarlige sikkerhedsanordninger med bygningsdelenes naturlige fremtoning. Afhængigt af bygningernes betydning er nogle døre/porte forsynet med kraftige hængelåse og andre med indbyggede Ruko-låse. Særligt udsatte vinduer i museets udstilling af sølvtøj er forsynet med kraftige metalgitre.

Museet vurderer, at der er en rimelig solid ramme om museets samlinger.

Brandsikring:

Da museets samlinger for en stor dels vedkommende er placeret i en række forskellige magasiner og udstillingsrum med indbyrdes stor afstand, udgør dette i sig selv en sektionering. Anvendelse af særlige branddøre er kun på tale visse steder, bl.a. på Museumsgården Kringsminde.

Alle bygninger på hovedadressen er forsynet med et opdateret elektronisk brandalarmeringsanlæg. I museets lokaler er opstillet og ophængt forskellige former for brandslukningsudstyr anvist af Fredericia Brandvæsen, som ligeledes jævnligt kontrollerer udstyret. Der findes ikke brandalarmer i andre af museets udstillingsbygninger.

På foranledning af Fredericia Brandvæsen har museet udarbejdet en beredskabsplan og værdiredningsplan, der opdateres løbende to gange årligt. I planen er nedskrevet instrukser og forholdsregler i tilfælde af brand, tyveri m.m.

Opsyn:

Særudstillingshusene er indrettet, så opsynspersonalet har et umiddelbart overblik over arealerne. I de permanente udstillinger er udstillingerne mere spredte, men dog således, at vagtpersonalet har et rimeligt overblik. Museets fast tilknyttede museumsværter får en grundig vejledning i de gældende udstillinger samt i bygningernes indretning, alarm- og tilkaldesystemer.

- Museet mangler automatisk virkende brandalarmer og tyverialarmer (med opkald til relevant myndighed), der dækker hele samlingen. Museet bør bringe forholdene i orden snarest.

Organisation og administration

Museets vedtægter

Museet har oversendt en kopi af sine vedtægter til Kulturarvsstyrelsen.

Administrative regler og bestemmelser

Museet udarbejder hvert år en virksomhedsplan med tilhørende aktivitetsplan. Planerne har siden 1997 været et styringsredskab for tilskudsmyndigheden.

Journal og arkiv

Journalssystem og arkiv er delt i to: Et ældre system efter Statens Museumsnævns anvisninger samt et nyere digitalt, der er tilpasset museets funktioner og behov. Personaleadministration og bogholderi følger Fredericia Kommunes regler for arkivering og journalisering.

Regnskab

En fastansat overassistent varetager museets bogholderi samt udarbejder periode- og årsregnskab. I tilfælde af ferie eller sygdom hjælper Fredericia Kommunes Budget- og økonomiafdeling til, ligesom museet har en fast tilknyttet økonomikonsulent.

Et statsautoriseret revisionsfirma reviderer museets regnskab. Samme firma reviderer samlingerne cirka én gang årligt. Museet følger Fredericia Kommunes kasse- og regnskabsregulativ.

Løn og personaleadministration

Fredericia Kommunes afdeling for Personale & Uddannelse varetager museets lønadministration.

Museet har ikke oplyst, hvornår det sidst er blevet kontrolleret, at medarbejdernes ansættelses-, løn- og pensionsforhold er i overensstemmelse med gældende overenskomster.

Forsikringer

Både bygninger og løsøre er forsikrede. De af museets bygninger, der er fredede, er forsikret på en speciel police.

Museet har sidst gennemgået sine forsikringer i januar 2009.

Ledelse og personale

Bestyrelse

John Bech Hansen (formand)

Hanne Lumby (næstformand)

Turan Savas (medlem)

Kurt Halling (medlem)

Lars Ejby Pedersen (medlem)

De fem medlemmer udgør Fredericia Byråds Kultur- og Fritidsudvalg og er således folkevalgte.

Ifølge museet forestår bestyrelsen udviklingen af museets målsætning og strategi ved en løbende dialog med museets faglige ledelse. Dialogen er en del af den generelle kulturpolitiske dialog i Fredericia. Her drøftes ligeledes museets opgaver og plads i kulturlivet. Ressourcemæssige dispositioner drøftes via aktivitetsplaner og kvartalsvise budgetopfølgninger.

Visionen "Vi har respekt for vores historie" er indskrevet i Fredericia Byråds visionsarbejde. I Kultur- og Fritidspolitikken er historie højt prioriteret med museet som en dannelses- og læringsinstitution. Ved hver ny byrådsamling (hvert fjerde år), gennemgås museets rolle og opgaver, dets ansvarsområder og den relevante lovgivning.

Museets leder

Lederen af Museerne i Fredericia er museumschef Bodil Schelde-Jensen, cand.mag. i historie og middelalderarkæologi. Museumslederen blev ansat i 1997.

Museets leder har, ifølge museets vedtægter, samtidig det ledelsesmæssige ansvar for Lokalhistorisk Arkiv for Fredericia og Omegn, Den historiske Miniby samt Madsby Legepark.

Fast personale

Museets fastansatte personale består af museets leder, 1 museumsinspektør, 1 projektchef, 1½ museumspædagog, 1 museumsguide, 1 overassistent (halv tid), 2 forvaltere, 2 assistenter (nedsat tid), 1 servicemedarbejder. I alt 12 fastansatte og cirka 9 årsværk. Museet oplyser, at der ingen store personalemæssige udsving har været de seneste år.

Andet personale

Den 1. juli 2009 omfattede gruppen 1 servicemedarbejder (drift af Museumsgården Kringsminde og medvirken i skoletjenesten), 2 museumsassistenter (drift af arealer og opsyn) og 6 museumsværter.

Desuden deltager cirka 100 borgere i gennemførelse af arrangementer, og 2 borgere arbejder frivilligt 12 timer ugentligt.

Personalepolitik

Museets personalepolitik er Fredericia Kommunes personalepolitik.

Museumschefen har gennemgået alle Fredericia Kommunes lederkurser, og hun er på vej til at gennemføre en masteruddannelse i ledelse. Personalet gennemgår faglige og tekniske kurser i det omfang, de findes relevante. Ved særlige indsatsområder etableres særlige undervisningsforløb.

- Museets bestyrelse, chef og personale arbejder hårdt for at skabe spændende og relevante museumstilbud i Fredericia.
- Det er uhensigtsmæssigt, at museets leder, ud over sine aktiviteter på museet, også har et ledelsesansvar for et lokalhistorisk arkiv samt en legepark og en miniby. Museet bør tage kontakt til Fredericia Kommune om en ændring af museumslederens ansvar for institutioner uden for museet. I givet fald skal museumslederens forpligtelser

skrives ud af museets vedtægter og forslag til nye vedtægter skal sendes til Kulturarvsstyrelsen.

Økonomi

Udviklingen i museets tilskud

Museerne i Fredericia har de sidste 4 regnskabsår modtaget følgende tilskud.

Statstilskud:

Ordinært driftstilskud:

2005: 766.000 kr.

2006: 764.000 kr.

2007: 753.000 kr.

2008: 746.000 kr.

Museet modtager derudover hvert år 65.000 kr. til vedligehold af Fredericia Vold. I 2008 modtog museet 310.000 kr. i tilskud til e-museumsprojekt 306.

Amtstilskud:

2005: 107.505 kr., heraf var 50.000 øremærket til udstilling (ExitKemira)

2006: 59.534 kr.

2007: 113.498 kr. (udbetalt af staten)

2008: 114.531 kr. (udbetalt af staten)

Kommunalt tilskud:

2005: 7.454.235 kr.

2006: 9.369.255 kr.

2007: 7.082.653 kr.

2008: 6.566.555 kr.

Tilskud i alt (ordinære tilskud):

2005: 8.327.740 kr.

2006: 10.192.789 kr.

2007: 7.949.151 kr.

2008: 7.427.086 kr.

Derudover har museet i perioden modtaget mindre tilskud fra ikke-offentlige kilder.

Museets egenindtægt:

2005: 62.732 kr.

2006: 49.896 kr.

2007: 55.764 kr.

2008: 51.191 kr.

Momsforhold

Museumsbutikken drives som en selvstændig enhed, hvor der betales butiksmoms. Butikken har i de senere år haft en årlig omsætning på ca. 50.000 kr. eksklusiv moms.

- Museets økonomi er stabil på et relativt højt niveau. I 2008 var det kommunale driftstilskud på cirka 130 kr. per indbygger. I dette beløb er dog indregnet store poster til drift og vedligehold af Fredericia Vold og andre anlæg og mindesmærker. Generelt svarer museets aktivitetsniveau til, hvad man måtte forvente inden for den økonomiske ramme.

Sammenfatning og anbefalinger

Kulturarvsstyrelsen vurderer, at Museerne i Fredericia har et godt grundlag for sin virksomhed, og at museet samlet set lever op til betingelserne for en statsanerkendelse.

Dannelsen af et "Lillebælt-museum" vil yderligere styrke museets position i det fremtidige museumslandskab.

Arbejdsgrundlag og formål

Museerne i Fredericia ejes og drives af Fredericia Kommune, der også er hovedtilskudsyder.

Foruden varetagelse af kulturhistorie i bred forstand beskæftiger Museerne i Fredericia sig med integrationshistorie, fæstnings- og militærhistorie, industri- og håndværkshistorie samt landbohistorie. Den arkæologiske virksomhed i Fredericia Kommune udføres af Vejleegnens Museer.

Fredericia, Middelfart og Assens Kommuner er godt i gang med at skabe det politiske grundlag for en sammenlægning af Museerne i Fredericia, Middelfart Museum og Museerne på Vestfyn til et fælleskommunalt "Lillebælt-museum." Fusionen betyder, at Museerne i Fredericia vil blive en del af en organisation på 25-30 ansatte, og der vil blive frigivet ressourcer til et øget fokus på kulturhistorien. Fusionen vil efter planen blive en realitet ved årsskiftet 2010/11.

Kulturarvsstyrelsen følger med stor interesse, hvordan de tre museer søger at etablere en mere slagkraftig organisation. Det er Kulturarvsstyrelsens vurdering, at et fremtidig "Lillebælt-museum" vil stå stærkere i det fremtidige museumslandskab, hvor forventningerne til bl.a. museernes forskning og formidling vil øges.

At Fredericia Kommune ejer og driver museet er en væsentlig styrke i museets løbende samarbejde med kommunen om museets ansvarsområde. Den nære relation kan dog også i nogle sammenhænge skabe ubalance i museets prioriteringer. Det ses tydeligst i museets manglende prioritering af sin forskningsforpligtelse, mens formidlingen af byens historie til museets brugere har en meget høj prioritet. Museet bør derfor gå i dialog med Fredericia Kommune om en afbalancering af museets fokus, så det ikke i så høj grad er formidling og "de lokale interesser," men hele museumslovens vifte af krav - til indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling - der tilgodeses.

Indsamling

Museets indsamling skal tage udgangspunkt i museets ansvarsområde og være styret af museets forsknings- og indsamlingsplan og af museets fastlagte dokumentationspolitik. Det er derfor ikke tilfredsstillende, at langt hovedparten af museets indsamling foregår

som såkaldt “passiv indsamling,” hvor f.eks. kommunens borgere uopfordret henvender sig med effekter, som gratis tilbydes museet, og som museet derefter optager i samlingen. Museet skal efterleve sin nedskrevne indsamlingspolitik, der netop lægger vægt på den aktive indsamling i forbindelse med undersøgelser og forskning

Registrering

Museet bør sikre sig, at de nødvendige ressourcer afsættes til digitalt at registrere alle museets genstande og indberette dem til Museernes Samlinger. Det er ikke acceptabelt, at tilgangen af nye museumsgenstande står i vejen for en rettidig registrering af museets genstande. Museet bør derfor udvise den størst mulige tilbageholdenhed med at indlemme nye genstande i samlingen, der ikke er et resultat af museets aktive indsamling.

Bevaring

Selvom Museerne i Fredericia tager hensyn til genstandenes robusthed ved indplacering i museets forskellige magasiner, så er magasinforholdene generelt ikke tilfredsstillende.

Ved Kulturarvsstyrelsens besøg i museets magasiner fremgik det, at der i samlingen er almindelige genstandstyper i talrige eksemplarer. Museet bør derfor gennemgå hele samlingen med henblik på udskillelse/kassation af genstande, som museet selv, eller eventuelt andre kulturhistoriske museer, allerede har i rigt mål. Den kritiske gennemgang af museets samlinger og efterfølgende udskillelse/kassation, vil reducere udgifterne til magasinering og forbedre magasineringsforholdene for samlingerne som helhed.

Forskning

Forskningsvurderingen af museets publikationer fra de sidste fem år understøtter billedet af et museum, der ikke har prioriteret ressourcer til egentlig forskning. Museet skal derfor prioritere sin forskningsforpligtelse højere, end det hidtil er sket. Museet kunne i den forbindelse overveje at skære ned på omfanget af særudstillinger og i stedet bruge flere ressourcer på at kvalificere den forskning, der ligger til grund for formidlingen.

Formidling

Det er fint, at museet har mange udadrettede aktiviteter, hvor f.eks. byen og Volden danner rammen om byvandring og på den måde også udvider museets virke uden for museumsbygningerne. Museets basisudstillinger afspejler ansvarsområdet. De præsenterer sig fint, men er traditionelt opbygget med tableauer og montrere.

Museets særudstillingsvirksomhed er meget omfattende med cirka fem særudstillinger om året. Museet bør overveje at prioritere ressourcerne på færre udstillinger, der er tættere knyttet til museets ansvarsområder, og det der er helt særligt for Fredericia: Fæstningen og Fristaden. Færre særudstillinger vil også give museet mulighed for at bruge flere ressourcer på at kvalificere den forskning, der ligger til grund for formidlingen.

Kulturarvsstyrelsen vurderer, at museet har en usædvanligt velfungerende skoletjeneste. Skoletjenesten tilbyder bl.a. en forbilledlig formidling af kulturarven til børn og unge på Kringsminde, Fredericia Kommunes museumsgård. Museet bør overveje at udvide sine formidlingstilbud med egentlige undervisningstilbud målrettet ungdomsuddannelserne.

Bygninger

Museets bygninger afspejler hver især et stykke lokal kulturhistorie. Som udstillingssteder og administrationskontorer er de gamle bygninger derimod ikke velegnede. De er opført til andre formål, og det gør det vanskeligt at skabe moderne udstillinger, tidssva-

rende arbejdsmiljø og rationel drift. Museet bør derfor overveje, om driften og vedligeholdelsen af en meget stor og i mange tilfælde nedslidt bygningsmasse står mål med indsatsen.

I forbindelse med en eventuel fusion med Middelfart Museum og Museerne på Vestfyn bør man undersøge, hvordan der kan skabes en samlet løsning, der giver tidssvarende forhold for både administration, magasiner og udstillinger. Hvis planerne om etablering af et fæstningscenter på et tidspunkt realiseres, bør det undersøges, om et nyt fusioneret museum kunne få administration og udstillinger her.

Personale og ledelse

Museets bestyrelse, chef og personale arbejder hårdt for at skabe et spændende og relevant museumstilbud i Fredericia.

Det er særdeles uheldigt, at museets leder, ud over sine aktiviteter på museet, har et ledelsesansvar for et lokalhistorisk arkiv samt en legepark og en miniby. Det er tid, der fjernes fra det museumsfaglige arbejde. Museet bør derfor tage kontakt til Fredericia Kommune om en lettelse af museumslederens ansvar for institutioner uden for museet.

Økonomi

Museets økonomi er stabil på et relativt højt niveau. I 2008 var det kommunale driftstilskud på cirka 130 kr. per indbygger. I dette beløb er dog indregnet store poster til drift og vedligehold af Fredericia Vold og andre anlæg og mindesmærker. Generelt svarer museets aktivitetsniveau til, hvad man måtte forvente inden for den økonomiske ramme.